

V Bruselu dne 1.10.2015
COM(2015) 480 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1005/2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1005/2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu

1. Úvod

Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov (dále jen „rybolov NNN“) vyčerpává populace ryb, ničí mořská stanoviště, ohrožuje potravinové zabezpečení, narušuje hospodářskou soutěž, znevýhodňuje poctivé rybáře a oslabuje pobřežní komunity, zejména v rozvojových zemích. Rybolov NNN představuje vážnou environmentální hrozbu pro rybí populace a může vést k zhroucení rybolovu. Odhadovaná celková hodnota rybolovu NNN činí nejméně 10 miliard EUR ročně¹. Každý rok je nezákonně uloveno 11 až 26 milionů tun ryb, což odpovídá nejméně 15 % úlovků na celosvětové úrovni. V důsledku toho dochází ke ztrátám značných zdrojů, příjmů, potravy a obživy. To představuje závažné problémy pro lidská práva a bezpečnost; námořní bezpečnost; hospodářskou činnost a obchod, a to na moři i na souši.

Nedodržování mezinárodních závazků, za něž v souladu s mezinárodním právem odpovídá stát vlajky, vede k tomu, že mezinárodní společenství hledá inovativní způsoby řešení rybolovu NNN. Počátkem nové éry mezinárodního závazku týkajícího se udržitelnosti mořských zdrojů byly kodex chování pro zodpovědný rybolov z roku 1995 a mezinárodní akční plán pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu z roku 2001 (dále jen „IPOA“), který přijala Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO). Tyto nezávazné dokumenty v rámci mezinárodního práva v oblasti rybolovu, zejména Úmluva OSN o mořském právu (UNCLOS) z roku 1982 a dohoda OSN z roku 1995 o rybích populacích (UNFSA), zavedly rámec a nástroje pro boj proti rybolovu NNN. Podle těchto předpisů mají všechny státy povinnost přijmout příslušná opatření na zajištění udržitelného řízení mořských zdrojů a za tímto účelem vzájemně spolupracovat. FAO mimoto v roce 2009 přijala dohodu o opatřeních přístavních států k předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu (PSMA). Cílem této dohody je prostřednictvím harmonizovaných opatření zajistit posílenou mnohostrannou spolupráci v boji proti rybolovu NNN a zastavit tok produktů pocházejících z rybolovu NNN na trhy. Rovněž regionální organizace pro řízení rybolovu navrhly opatření k boji proti rybolovu NNN, jako jsou systémy dokumentace úlovků², větší povinnosti státu vlajky a seznamy plavidel provádějících rybolov NNN³.

¹ Agnew *et al.* (2009) PLoS ONE 4(2): e4570.

² Pokud jde o systémy dokumentace úlovků zavedené regionálními organizacemi pro řízení rybolovu, viz příloha V nařízení Komise (ES) č. 1010/2009, Úř. věst. L 280, 27.10.2009, s. 1, týkající se systémů dokumentace úlovku přijatých regionálními organizacemi pro řízení rybolovu, které jsou uznány jako systémy splňující požadavky nařízení o rybolovu NNN.

³ Pokud jde o seznamy plavidel provádějících rybolov NNN vyhotovené regionálními organizacemi pro řízení rybolovu, viz část B nařízení Komise (EU) č. 468/2010 naposledy pozměněného prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/1296, Úř. věst. L 199, 29.7.2015, s. 12.

OSN uznala význam boje proti rybolovu NNN v cílech OSN v oblasti udržitelného rozvoje jako jednu ze záležitostí, jimiž je třeba se zabývat v rámci cíle týkajícího se zachování a udržitelného využívání oceánů, moří a mořských zdrojů pro udržitelný rozvoj⁴.

Evropská unie (EU) je smluvní stranou úmluvy UNCLOS a dohod UNSFA a PSMA a je členem nebo spolupracujícím nečlenem šesti regionálních organizací pro řízení rybolovu odpovědných za řízení populací tuňáka a tuňákovitých⁵ a jedenácti regionálních organizací pro řízení rybolovu odpovědných za ostatní druhy ryb⁶.

Vzhledem k rozsahu a naléhavosti problému týkajícího se rybolovu NNN se EU rozhodla posílit své akce a na základě stávajícího mezinárodního rámce přijala dodatečná opatření. V roce 2008 přijala Rada nařízení (ES) č. 1005/2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění rybolovu NNN (dále jen „nařízení o rybolovu NNN“)⁷, které vstoupilo v platnost dne 1. ledna 2010. V roce 2009 přijala Komise prováděcí pravidla k nařízení o rybolovu NNN⁸.

Nařízení o rybolovu NNN odráží odpovědnost jednotlivých zemí, členských států EU nebo třetích zemí, za plnění mezinárodních závazků jako státu vlajky, státu přístavu, pobřežního státu nebo státu trhu. Jedná se o transparentní a nediskriminační nástroj, který se vztahuje na všechna plavidla podílející se na obchodním využívání rybolovných zdrojů určených pro trh EU a všechny státní příslušníky EU vykonávající rybolovné činnosti pod jakoukoli vlajkou. Nařízení o rybolovu NNN má předcházet, potírat a odstranit obchodování s produkty rybolovu pocházejícími z rybolovu NNN v EU.

V zájmu dosažení těchto cílů zavedla EU řadu nástrojů k zlepšení sledovatelnosti a usnadnění komunikace a spolupráce mezi EU, členskými státy a třetími zeměmi, jakož i regionálními organizacemi pro řízení rybolovu. K těmto nástrojům patří systém osvědčení o úlovku zavedený EU, systém vzájemné pomoci mezi členskými státy, postup spolupráce se třetími zeměmi a stanovení seznamu plavidel provádějících rybolov NNN.

Tím, že EU bojuje proti rybolovu NNN v rámci EU i mimo ni, chrání zdroje nezbytné pro obživu lidí, podporuje rozvoj legitimního odvětví rybolovu a vytváří rovnější podmínky. Činí tak snahou o zvýšení norem řízení rybolovu ve třetích zemích i v členských státech.

Kromě politiky v oblasti boje proti rybolovu EU vyvinula a zavedla soubor politik týkajících se udržitelného řízení ostatních přírodních zdrojů, jako je dřevo⁹ a planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichové¹⁰.

⁴ Viz cíl 14.4, k dispozici na adrese <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgsproposal.html>

⁵ Podrobný seznam viz: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo/index_cs.htm

⁶ Podrobný seznam viz: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo/index_cs.htm

⁷ Úř. věst. L 286, 29.10.2008, s. 1.

⁸ Nařízení Komise (ES) č. 1010/2009, Úř. věst. L 280, 27.10.2009, s. 1.

⁹ Viz akční plán pro prosazování práva, správu a obchod v oblasti lesnictví (FLEGT) (k dispozici na adrese <http://www.euflegt.efi.int/flegt-action-plan>).

¹⁰ Viz činnost EU zaměřená na nezákonný obchod s volně žijícími a planě rostoucími druhy, jak je popsáno ve sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o přístupu EU k nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy (COM(2014) 64 final, 7.2.2014) a pracovním dokumentu útvarů Komise o shrnutí odpovědí na konzultace zúčastněných stran o přístupu EU k nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy (SWD(2014) 347 final, 26.11.2014).

V článku 55 nařízení o rybolovu NNN se vyžaduje, aby členské státy předkládaly Komisi zprávu o uplatňování nařízení. Na základě těchto zpráv a svých vlastních pozorování musí Komise podat zprávu Radě a Evropskému parlamentu.

Po pěti letech od vstupu nařízení o rybolovu NNN v platnost je vidět řada hmatatelných výsledků. V tomto sdělení jsou stručně představeny hlavní úspěchy, jichž nařízení o rybolovu NNN dosáhlo¹¹. Podrobnější statistické údaje o provádění nařízení v členských státech týkající se inspekce a kontrol vykládek a překládek; počtu osvědčení o úlovku; dovozu, vývozu a zpětného vývozu a používání informačních systémů; ukládání sankcí; spolupráce; vzdělávání a zvyšování informovanosti jsou uvedeny ve studii o současném stavu uplatňování a provádění nařízení o rybolovu NNN¹².

2. NAŘÍZENÍ O RYBOLOVU NNN – HLAVNÍ ÚSPĚCHY

Boj proti rybolovu NNN se v minulých letech stal politickou prioritou EU. Boj EU proti rybolovu NNN lze rozdělit do čtyř vzájemně propojených klíčových oblastí činnosti: spolupráce s členskými státy; spolupráce se třetími zeměmi; vyšetřování činnosti plavidel, u nichž se předpokládá, že provádějí rybolov NNN, a spolupráce se zúčastněnými stranami. Ve všech těchto oblastech se EU zaměřuje na vytvoření prostředí pro pozitivní změny prostřednictvím strukturálních reforem, přičemž určení zemí, společností nebo jednotlivců představuje poslední možnost.

2.1 SPOLUPRÁCE S ČLENSKÝMI STÁTY

➤ Členské státy a jejich odpovědnost jako států vlajky

Současně s nařízením o rybolovu NNN vstoupily v platnost další dva důležité právní předpisy EU: nařízení o kontrolním režimu¹³ a nařízení o udělování oprávnění k rybolovným činnostem¹⁴. Tyto právní předpisy vedly k významné reformě kontrolního režimu EU a zajišťují, aby mezi plavidly EU působícími ve vodách EU a plavidly působícími ve vodách třetích zemí nedocházelo k žádné diskriminaci. Komise vynakládá při uplatňování všech tří nařízení velké úsilí s cílem zajistit, aby členské státy plnily své povinnosti jako státy vlajky stejně, jak se to očekává od třetích zemí.

➤ Členské státy a jejich odpovědnost jako států přístavu

Nařízení o rybolovu NNN poskytuje členským státům EU důkladný rámec pro provádění opatření států přístavu k snížení pravděpodobnosti toho, že produkty pocházející z rybolovu NNN budou vykládány přímo v EU. Podle nařízení o rybolovu NNN mají plavidla ze třetích zemí přístup pouze do určených přístavů a na tato plavidla se vztahují přísné podmínky týkající se využívání přístavů. V roce 2012 a 2013 provedly členské státy EU ve svých přístavech inspekce téměř u 1 500 rybářských plavidel. Při těchto inspekcích byla zjištěna řada porušení předpisů například v souvislosti s chybami v prohlášení o vykládce; nesprávnými informacemi uvedenými v lodním deníku; nezohledněním opatření států přístavu včetně nezaslání oznámení o vstupu nebo vykládce v nepřítomnosti inspektora.

¹¹ Podrobná pravidla EU pro boj proti rybolovu NNN, včetně právních dokumentů, vysvětlivek a tiskových materiálů, jsou k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/illegal_fishing/index_cs.htm

¹² http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/iuu-regulation-application/index_en.htm

¹³ Úř. věst. L 343, 22.12.2009, s. 1.

¹⁴ Úř. věst. L 286, 29.10.2008, s. 33.

Důsledné inspekce vykládky a překládky prováděné plavidly třetích zemí v přístavech EU vedly k řadě změn. Významným příkladem je přístav Las Palmas, v němž měly přísné kontroly španělských orgánů týkající se produktů rybolovu přicházejících z vysoce rizikového rybolovu v západní Africe za následek značný pokles počtu vykládek produktů rybolovu pocházejících z operací souvisejících s rybolovem NNN.

➤ **Členské státy a jejich odpovědnost jako států trhu**

Nařízení o rybolovu NNN poskytuje členským státům nástroje ke kontrole dovozu do EU a umožňuje jim sledovat obchodní toky produktů pocházejících z rybolovných operací mimo vody EU do EU. Využíváním a sdílením informací získaných z osvědčení o úlovku a obchodních údajů zlepšily orgány členských států ověřování dovozu. Tyto poznatky poskytují pevný základ pro účinnou analýzu rizik a orgánům umožňují například posoudit, zda má určitý vzorec dovozu smysl z hlediska ekonomiky rybolovu. Účinná analýza rizik je nezbytná vzhledem k objemu dovozu produktů rybolovu: mezi roky 2010 a 2013 obdržely členské státy více než 810 000 osvědčení o úlovku a 108 000 prohlášení o zpracování a zaslaly více než 6 400 žádostí o ověření.

Ustanovení nařízení o rybolovu NNN umožňují odmítnout dovoz v případě, je-li při ověřování prováděném členskými státy určitá zásilka určena jako zásilka pocházející z rybolovu NNN. Od roku 2010 odmítly členské státy více než 200 dovozních zásilek. K důvodům odmítnutí mohou patřit padělaná, neplatná, chybná nebo neúplná osvědčení o úlovku; porušení vnitrostátních opatření nebo opatření regionálních organizací pro řízení rybolovu, která se týkají zachování a řízení zdrojů, včetně kvót; nezákonná překládka na moři; odlov provedený rybářským plavidlem, jež není uvedeno na seznamu plavidel, která mají povolení působit v oblasti příslušné regionální organizace pro řízení rybolovu, nebo nedostatečná spolupráce či nepřiměřená opatření přijatá státem vlajky, který odpovídá za osvědčení o úlovku.

K zajištění účinné kontroly se v rámci členských států zlepšila spolupráce mezi orgány účastnicími se hraničních kontrol, jako jsou celní orgány, hygienická služba a útvary rybolovu, které musí v zájmu ochrany trhu EU před produkty pocházejícími z rybolovu NNN vzájemně spolupracovat.

➤ **Spolupráce mezi členskými státy**

Nařízení o rybolovu NNN usnadňuje spolupráci členských států v boji proti činnostem souvisejícím s rybolovem NNN. Systém vzájemné pomoci členským státům umožňuje upozorňovat na podezřelé transakce s produkty pocházejícími z rybolovu NNN a Komise jej může využít k zaslání varování a informací všem členským státům. Od roku 2010 zaslala Komise orgánům členských států v rámci vzájemné pomoci více než 160 zpráv s cílem nasměrovat jejich kontroly a ověřování na rizikové situace a požádat o vyšetření předpokládaných činností souvisejících s rybolovem NNN. Členské státy si vyměňují informace v případě odmítnutí dovozních zásilek a cílených kontrol rybářských plavidel, hospodářských subjektů a dovozních činností. Tyto zprávy byly členským státům zaslány například v souvislosti s chováním rybářských plavidel ze třetích zemí působících v západní Africe, jež není v souladu s právními předpisy. To vedlo k uložení pokut různými pobřežními státy ve výši přesahující 4,2 milionu EUR. Další konkrétní případ se týkal falešných licencí udělovaných určitou třetí zemí a vedl k získání licenčních poplatků od dotyčné třetí země ve výši více než 2 milionů EUR.

2.2 SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI

Mezinárodní právní rámec stanoví, že všechny členské státy musí přijmout příslušná opatření a spolupracovat s cílem zajistit udržitelné řízení mořských zdrojů. Koncepce odpovědnosti státu

vlajky a pobřežního státu je v mezinárodním právu v oblasti rybolovu neustále posilována a v současnosti se pokládá za povinnost „náležitá péče“, což je povinnost týkající se vyvinutí co největšího úsilí a všemožné snahy o předcházení rybolovu NNN, která zahrnuje rovněž povinnost dotyčného státu přijmout potřebná správní a donucovací opatření s cílem zajistit, aby rybářská plavidla plující pod jeho vlajkou, jeho státní příslušníci nebo rybářská plavidla působící v jeho vodách nevykonávali činnosti, jež porušují platná opatření pro zachování a řízení mořských biologických zdrojů, v případě porušení předpisů spolupracovat s ostatními státy při šetření a případně uložit sankce, které jsou dostatečné k tomu, aby odrazovaly od porušování předpisů a připravily pachatele o výhody plynoucí z jejich nezákonných činností, a vést konzultace.

Nařízení o rybolovu NNN zavádí nástroje a stanoví metodiku s cílem zajistit, aby tyto závazky týkající se rybolovu NNN a řízení rybolovu plnily všechny země. Prostřednictvím oznámení státu vlajky, osvědčení o úlovku a postupu určení nespolupracujících třetích zemí má EU k dispozici účinný soubor nástrojů pro posílení boje proti rybolovu NNN ve spolupráci se třetími zeměmi na celosvětové úrovni.

EU využívá opatření k předcházení, potírání a odstranění rybolovu NNN jako nástroj, který má třetím zemím pomoci vyřešit problémy spojené s řízením rybolovu. EU se snaží pomoci třetím zemím, včetně rozvojových, prostřednictvím dialogu, spolupráce a technické a rozvojové pomoci s cílem posílit jejich politiky a nástroje, ukládat provozovatelům porušujícím pravidla dostatečně odrazující sankce, zlepšit ochranu a udržitelné využívání mořských zdrojů a zajistit lepší příležitosti rybářským komunitám a poctivým provozovatelům. Během několika minulých let byla Komise schopna řadě třetích zemí pomoci dosáhnout zásadních změn v jejich rybářských politikách, například prostřednictvím změn právních předpisů, budování kapacit nebo lepšího sledování, kontroly a dohledu. Tyto země přijaly odpovědnost za reformy a zajistily soulad správy rybolovu se stávajícími normami mezinárodního práva.

➤ **Zlepšení sledovatelnosti dovozu produktů mořského rybolovu**

Systém osvědčení o úlovku zavedla EU s cílem zlepšit sledovatelnost všech produktů mořského rybolovu, s nimiž se obchoduje v EU, v celém výrobním řetězci, od rybářské sítě po talíř. Systém osvědčení vytváří základ pro spolupráci se třetími zeměmi. Příslušné orgány dosud podle nařízení o rybolovu NNN oznámilo 91 třetích zemí a tyto země používají při vývozu do EU systém osvědčení o úlovku zavedený EU¹⁵.

V rámci hodnocení třetích zemí analyzuje Komise společně s Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu (EFCA) vzorky osvědčení o úlovku ze třetích zemí s cílem určit nedostatky v jejich systémech potvrzování osvědčení. Na žádost může Komise poté těmto zemím poskytnout vzdělávání a pomoc při budování kapacit a zajistit soustavné zlepšování jejich systémů potvrzování osvědčení o úlovku¹⁶. Řada třetích zemí zavedla moderní informační systémy za účelem křížových kontrol údajů potřebných pro potvrzení osvědčení o úlovku a některé země zavedly rovněž opatření státu trhu (např. vnitrostátní systémy osvědčení o úlovku) podle doporučení uvedených v plánu IPOA, který přijala FAO.

¹⁵ Seznam třetích zemí, které oznámily příslušné orgány podle nařízení o rybolovu NNN, viz: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/illegal_fishing/info/flag_state_notifications_en.pdf

¹⁶ Tato opatření byla provedena na Filipínách, v Curaçau, na Kapverdách, v Ghaně, na Papui-Nové Guineji, na Šalamounových ostrovech a v Koreji.

➤ Posílení správy rybolovu prostřednictvím dialogu

Hlavním cílem politiky EU zaměřené na boj proti rybolovu NNN je spolupráce se třetími zeměmi v zájmu podpory změny chování a posílení správy rybolovu. Dialogy mohou být zahájeny po posouzení dodržování předpisů ze strany třetí země jako státu vlajky, pobřežního státu, státu přístavu nebo státu trhu a míry odhodlání bojovat proti rybolovu NNN, přičemž je současně zohledněna celková úroveň rozvoje dotyčné země.

Komise dosud zahájila dialog s téměř 50 zeměmi. Prostřednictvím misí a schůzek vedl dialog k právním a správním reformám ve více než patnácti zemích. Hmatatelnými výsledky této spolupráce se třetími zeměmi je lepší správa, konkrétně: revidované právní předpisy; přijetí národních akčních plánů v souladu s plánem IPOA NNN, který schválila FAO; vyšší sankce; lepší spolupráce, koordinace a mobilizace jednotlivých příslušných orgánů a politický závazek bojovat proti rybolovu NNN na nejvyšší úrovni. Dialog poskytuje dotyčným zemím rámec pro posílení sledování, kontroly a dohledu prostřednictvím lepšího monitorování rybolovných činností, včetně požadavků týkajících se systému sledování plavidel (VMS), které se vztahují na vnitrostátní a zámořská loďstva, a posílení inspekcí a kontrol.

➤ Předběžné určení („žlutá karta“)

Pokud nebylo možné zjištěné nedostatky odstranit v rámci dialogu se třetí zemí, oznámila Komise dotyčné třetí zemi, že může být určena jako nespolupracující země v boji proti rybolovu NNN (**postup předběžného určení, článek 32, tzv. „žlutá karta“**). V každém z osmnácti případů předběžného určení navrhla Komise dotyčné zemi přizpůsobená opatření k odstranění zjištěných nedostatků ve stanovené lhůtě. Tento postup vytváří rámec pro spolupráci k dosažení lepší správy rybolovu.

Činnost Komise v souvislosti s předběžným určením, určením, zrušením předběžného určení a vyškrtnutím ze seznamu se zakládá především na přezkoumání opatření, která přijaly třetí země, jako je výskyt činností souvisejících s rybolovem NNN prováděných plavidly, která plují pod vlajkou dotyčné země, výskyt činností souvisejících s rybolovem NNN ve vodách dané země, činnosti na trhu (přepřepování a vývoz), přístavní činnosti, posouzení dodržování mezinárodních dohod a nástrojů „měkkého práva“, včetně posouzení dodržování opatření regionálních organizací pro řízení rybolovu, nástroje pro prosazování práva (včetně přezkumu zavedeného právního a správního rámce) a konkrétní reakce na výskyt rybolovu NNN (včetně dostatečného odrazování) a status rozvojové země.

Postupy předběžného určení byly v listopadu 2012 zahájeny s ohledem na Belize, Kambodžu, Fidži, Guineu, Panamu, Šrí Lanku, Togo a Vanuatu¹⁷; v listopadu 2013 s ohledem na Curaçao, Ghanu a Koreu¹⁸; v červnu 2014 s ohledem na Filipíny a Papuu-Novou Guineu¹⁹; v prosinci 2014 s ohledem na Šalamounovy ostrovy, Tuvalu, Svatý Kryštof a Nevis a Svatý Vincenc a Grenadiny²⁰ a v dubnu 2015 s ohledem na Thajsko²¹.

Zemím, které byly takto předběžně určeny a které prokázaly pokrok v souladu s navrhovanými opatřeními, byla v případě potřeby poskytnuta dodatečná lhůta k dokončení reform. V červenci 2013 prodloužila Komise status předběžného určení v případě Fidži, Panamy, Šrí

¹⁷ Úř. věst. C 354, 17.11.2012, s. 1.

¹⁸ Úř. věst. C 346, 27.11.2013, s. 26.

¹⁹ Úř. věst. C 185, 17.6.2014, s. 2 a s. 17.

²⁰ Úř. věst. C 447, 13.12.2014, s. 6, 16 a 13, Úř. věst. 453, 17.12.2014, s. 5.

²¹ Úř. věst. C 142, 29.4.2015, s. 7.

Lanky, Toga a Vanuatu, a to na základě pokroku, jehož bylo doposud dosaženo, a s cílem poskytnout těmto zemím dostatečný čas na přijetí revidovaných právních rámců a zajištění kapacit pro kontrolu rybolovu v souladu s mezinárodními požadavky. Stejně prodloužení lhůty bylo v červenci 2014 povoleno v případě Curaçaa, Ghany a Koreje; v únoru 2015 v případě Filipín a Papui-Nové Guineji a v březnu 2015 v případě Ghany a Curaçaa.

➤ **Určení („červená karta“)**

Pokud předběžně určená země nevyřešila problémy týkající se rybolovu NNN v souladu s mezinárodními závazky, určila ji Komise jako nespolupracující zemi v boji proti rybolovu NNN (**postup určení, článek 31, tzv. „červená karta“**) a navrhla Radě zařadit dotyčnou zemi na seznam nespolupracujících třetích zemí (**postup zařazení na seznam, článek 33**). Určení a následné zařazení na seznam vede k obchodním opatřením, včetně zákazu dovozu produktů rybolovu z nespolupracujících zemí do EU a zákazu působení plavidel EU ve vodách nespolupracujících zemí.

Postupy určení byly v listopadu 2013 zahájeny s ohledem na Belize, Kambodžu a Guineu²² a v říjnu 2014 s ohledem na Šrí Lanku²³. **Postupy zařazení na seznam**, které vedou k rozhodnutím Rady o zařazení na seznam nespolupracujících zemí, byly v březnu 2014 dokončeny s ohledem na Belize, Kambodžu a Guineu²⁴ a v lednu 2015 s ohledem na Šrí Lanku²⁵.

Postup určení má za následek provedení ustanovení **čl. 18 odst. 1 písm. g)**, tj. členské státy odmítnou dovoz produktů mořského rybolovu z určené třetí země, na něž se vztahují osvědčení o úlovku s datem potvrzení následujícím po dni vstupu prováděcího rozhodnutí Komise v platnost. Postup zařazení na seznam znamená, že ode dne vstupu prováděcího rozhodnutí Rady v platnost se použijí obchodní opatření stanovená v **článku 38**, jako je zákaz dovozu; nepřijetí osvědčení o úlovku; zákaz nákupu rybářských plavidel; zákaz, aby rybářská plavidla EU plula pod vlajkou těchto zemí; neschválení dohod o nájmu rybářských plavidel; zákaz vývozu rybářských plavidel EU; zákaz soukromých obchodních ujednání se státními příslušníky EU; zákaz společných rybolovných operací s EU; možné vypovězení stávajících dvoustranných dohod o rybolovu nebo partnerství v oblasti rybolovu a/nebo žádná další jednání o uzavření dvoustranných dohod o rybolovu nebo o partnerství v odvětví rybolovu.

➤ **Zrušení předběžného určení a vyškrtnutí ze seznamu („zelená karta“)**

Ve všech fázích postupu pokračuje dialog. Pokud předběžně určené země, určené země nebo země zařazené na seznam přijaly konkrétní opatření k dosažení trvalého zlepšení v boji proti činnostem souvisejícím s rybolovem NNN, Komise v závislosti na fázi postupu status předběžně určené země zrušila, nebo navrhla Radě vyškrtnout danou zemi ze seznamu (tzv. „zelená karta“).

V říjnu 2014 zrušila Komise status předběžného určení v případě Fidži, Panamy, Toga a Vanuatu, a to na základě strukturálních reforem v oblasti řízení rybolovu a spolehlivých záruk týkajících se účinného provedení těchto reforem²⁶. V prosinci 2014 vyškrtla Rada Belize ze seznamu nespolupracujících třetích zemí na základě revize systému řízení rybolovu a zavedení konkrétních opatření k boji proti rybolovu NNN²⁷. V dubnu 2015 zrušila Komise status předběžného určení

²² Úř. věst. C 346, 27.11.2013, s. 2.

²³ Úř. věst. L 297, 15.10.2014, s. 13.

²⁴ Úř. věst. L 91, 27.3.2014, s. 43.

²⁵ Úř. věst. L 33, 10.2.2015, s. 15.

²⁶ Úř. věst. C 364, 15.10.2014, s. 2.

²⁷ Úř. věst. L 360, 17.12.2014, s. 53.

Koreje a Filipín na základě zásadních strukturálních reforem v oblasti řízení rybolovu a spolehlivých záruk ohledně účinného provedení těchto reforem²⁸.

➤ Podpora třetích zemí

V zájmu dosažení trvalých změn je často zapotřebí vzdělávání a budování kapacit.

Rámec pro takovéto budování kapacit poskytuje dialog o rybolovu NNN a Komise, často společně s Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu (EFCA), poskytla určitým třetím zemím v reakci na jejich žádosti přizpůsobené školení za účelem budování kapacit v souvislosti s osvědčením o úlovku a nástroji a politikou v oblasti sledování, kontroly a dohledu. Zvláštní školení týkající se rybolovu NNN doplňují opatření k budování kapacit, která Komise a agentura EFCA provádějí se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi pro rybolov, včetně regionálních organizací pro řízení rybolovu, v rámci společné rybářské politiky. To zahrnuje využívání odvětvové podpory na základě dohod o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu mezi EU a třetími zeměmi, které mají posílit kapacity v oblasti sledování, kontroly a dohledu a zlepšit správu rybolovu v partnerské zemi dohody o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu²⁹.

Kromě četných případů technické pomoci za účelem financování zvláštních opatření třetích zemí obdrželo více než 55 rozvojových zemí od EU technickou pomoc prostřednictvím dvou programů: programu ACP FISH II pro africké, karibské a tichomořské státy (AKT) s částkou ve výši 30 milionů EUR a programu pro životní prostředí a udržitelné řízení přírodních zdrojů včetně energie (ENRTP) s částkou ve výši 2 milionů EUR. K cílům těchto programů patří udržitelné a spravedlivé řízení rybolovu v konkrétních regionech. Boj proti rybolovu NNN je nedílnou součástí řady nových návrhů na financování, které mají význam pro programy zabývající se potravinovým zabezpečením, jakož i programy v oblasti námořní bezpečnosti. Cílem opatření EU je dosažení uceleného a meziodvětvového přístupu, jenž se zabývá všemi problémy, které souvisejí s námořní oblastí, jako je rybolov NNN, potravinové zabezpečení, pirátství a ozbrojené loupeže na moři, nadnárodní organizovaná trestná činnost a terorismus na moři, nezákonný obchod, obchodování s lidmi, pašování migrantů, obchod se zbraněmi a omamnými látkami, obchod s chráněnými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jiné nezákonné činnosti na moři.

2.3 VYŠETŘOVÁNÍ ČINNOSTI PLAVIDEL, U NICHŽ SE PŘEDPOKLÁDÁ, ŽE PROVÁDĚJÍ RYBOLOV NNN

Od roku 2010 vyšetřovala Komise více než 200 případů předpokládaného rybolovu NNN prováděného plavidly z 27 zemí. Tato vyšetřování se zakládala na informacích shromážděných Komisí nebo obdržených od členských států, třetích zemí a zúčastněných stran. V přímém důsledku těchto vyšetřování byly osmi státům vlajky (Belize, Brazílie, Komory, Litva, Panama, Guinejská republika, Korejská republika a Španělsko) a čtyřem pobřežním státům (Libérie, Guinejská republika, Sierra Leone a Guinea Bissau) uloženy sankce ve výši více než 8 milionů EUR ve formě pokut a poplatků v souvislosti s více než 50 plavidly. Jelikož tyto případy vedly k uložení sankcí státem vlajky, pobřežním státem, případně oběma státy, nebylo dosud zapotřebí zařadit plavidla na seznam EU podle **čl. 27 odst. 1**. Komise současně dotyčné státy vlajky vybízí, aby zahájily správní a právní reformy k posílení kontroly činností rybářské flotily.

²⁸ Úř. věst. C 142, 29.4.2015, s. 5, Úř. věst. C 142, 29.4.2015, s. 6.

²⁹ Pokud jde o dvoustranné dohody se zeměmi mimo EU a částky vyhrazené na rozvoj rybářské politiky, viz: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements/index_cs.htm

Tato vyšetřování se uskutečnila především v oblastech, v nichž jsou činnosti související s rybolovem NNN nejrozšířenější a mají nejzávažnější dopad, a to nejen na mořské zdroje, nýbrž i na obživu místních komunit. Práce se zaměřila na případy s patrným rozměrem EU, plavidla spojená s vývozem do EU, plavidla kontrolovaná hospodářskými subjekty z EU nebo plující pod vlajkou členských států EU.

Osm regionálních organizací pro řízení rybolovu vede nebo sdílí seznamy plavidel, u nichž bylo zjištěno, že provádějí nebo podporují rybolov NNN v oblastech příslušných úmluv. Tyto seznamy představují důležité nástroje pro kontroly státu vlajky a státu přístavu, jelikož je inspektoři mohou používat při analýze rizik v souvislosti s přístavními činnostmi a osvědčeními o úlovku. Na základě nařízení o rybolovu NNN převede EU každý rok všechny tyto seznamy na jeden seznam EU s plavidly provádějícími rybolov NNN³⁰ podle **článku 30**.

Rybářská plavidla zařazená na seznam EU s plavidly provádějícími rybolov NNN nesmějí provádět rybolov ve vodách členských států, získat od členských států oprávnění k rybolovu nebo být najímána z členských států, zastavovat v přístavech EU, doplňovat zásoby, pohonné hmoty nebo měnit posádku, nesmějí se podílet na operacích s rybářskými plavidly plujícími pod vlajkou členských států EU, mají zakázáno dovážet do EU produkty rybolovu, vydávat osvědčení o úlovku a vyvážet nebo zpětně vyvážet produkty rybolovu z EU.

3. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A SPOLUPRÁCE SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI

3.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Proti rybolovu NNN nemůže EU bojovat osamoceně, k urychlení změn na celosvětové úrovni je zapotřebí mezinárodní spolupráce. EU podepsala společná prohlášení o boji proti rybolovu NNN v září 2011 s USA a v červenci 2012 s Japonskem. EU je ochotna na záležitostech souvisejících s rybolovem NNN spolupracovat s jakoukoli zemí, která sdílí hodnoty týkající zachování a udržitelného využívání rybolovných zdrojů.

Komise oceňuje pokrok, jehož dosáhla FAO, pokud jde o vytvoření celosvětové evidence rybářských plavidel, plavidel s chladicím zařízením a zásobovacích plavidel. Tato iniciativa má zpřístupnit informace o označení plavidla a jiné příslušné údaje s cílem umožnit spolehlivý a rychlý způsob porovnávání údajů s jinými zdroji. Komise přispívá k odborné konzultaci FAO týkající se dokumentace úlovků. U plavidel s hrubou prostorností 100 t a vyšší podporuje používání čísel podle IMO a vítá nedávné schválení dobrovolných pokynů k výkonu státu vlajky Výborem FAO pro rybolov (COFI).

Komise úzce spolupracuje i s Interpolem. V roce 2013 se Komise stala pozorovatelem v pracovní skupině pro nezákonný rybolov v rámci programu Interpolu pro boj proti trestné činnosti v oblasti životního prostředí. Spolu s členskými státy podporuje Komise projekt Interpolu nazvaný SCALE, což je celosvětová iniciativa k odhalování, potlačování a potírání nezákonného rybolovu.

3.2 SPOLUPRÁCE SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI

Stejně jako je v boji proti rybolovu NNN nezbytná mezinárodní spolupráce, je důležité i zapojení všech ostatních příslušných zúčastněných stran.

³⁰ Úř. věst. L 199, 29.7.2015, s. 12–20.

Nevládní organizace hrají v boji proti rybolovu NNN významnou úlohu prostřednictvím své činnosti při zjišťování a zaznamenávání nezákonných rybolovných činností; vybízení subjektů s rozhodovací pravomocí po celém světě k zařazení otázky rybolovu NNN do politického programu; spolupráce s širokou veřejností a zvyšování informovanosti o významu problémů týkajících se rybolovu NNN. Nevládní organizace často poskytují doložené důkazy o činnostech souvisejících s rybolovem NNN, které může Komise použít v rámci jednotlivých šetření.

Důležitá je i spolupráce s odvětvím, jelikož to zaujímá přední místo, pokud jde o provádění nařízení o rybolovu NNN. Odvětví nyní věnuje větší pozornost všem částem dodavatelského řetězce s cílem zajistit, aby se do EU dostaly pouze produkty pocházející ze zákonného rybolovu. Prospěch z této změny politiky mají legální dodavatelé, zatímco nezákonným provozovatelům to přináší ztráty. Na základě informací získaných od odvětví, a to přímo, nebo prostřednictvím vnitrostátních orgánů, se Komise dověděla o řadě praktických záležitostí, jimiž by bylo možno se zabývat v zájmu zvýšení účinnosti nařízení o rybolovu NNN.

4. NAŘÍZENÍ O RYBOLOVU NNN – DALŠÍ KROKY

Po pěti letech provádění ovlivnilo nařízení o rybolovu NNN jednoznačně rybolovné činnosti na celosvětové úrovni. Zavedlo stálý mechanismus spolupráce mezi EU a třetími zeměmi. Podporuje ochotu členských států a třetích zemí zlepšit plnění jejich mezinárodních závazků jako státu vlajky, pobřežního státu, státu přístavu nebo státu trhu. Členské státy a třetí země si nyní uvědomují, že přínosy boje proti rybolovu NNN jsou konkrétní a že zahrnují vyšší příjmy do místního nebo státního rozpočtu, tj. příjmy, o něž by jinak přišly ve prospěch provozovatelů provádějících rybolov NNN.

Interně bude Komise pokračovat v práci na zlepšování stávajících zavedených systémů a zjednodušení a modernizaci provádění nařízení o rybolovu NNN. Byla určena řada technických zlepšení, která lze zavést na základě stávajícího právního znění. Cílem je zvýšení nákladové efektivnosti stávajícího systému a jeho zjednodušení přechodem od systému založeného na papírových dokladech k elektronickému systému. To zlepší sledovatelnost transakcí, přičemž systém bude současně chráněn před paděláním dokumentů. Komise modernizuje systém osvědčení o úlovku prostřednictvím informačního systému a vytvoří harmonizovaný systém pro výměnu a křížovou kontrolu informací ve spolupráci s agenturou EFCA. Tento nový informační systém umožní odstranit mezery v dovozních kontrolách a zlepší sledování celkového použití jednoho osvědčení o úlovku u několika zásilek, zamezí tudíž zatajování produktů pocházejících z rybolovu NNN. Harmonizovaná analýza rizik zajistí nákladově efektivnější přístup ke kontrolám osvědčení o úlovku a sníží administrativní zátěž u celních orgánů členských států. K těmto zlepšením dojde v průběhu roku 2015–2016.

Externě bude Komise nadále spolupracovat se třetími zeměmi prostřednictvím dvoustranné spolupráce, dialogu a formálního procesu v rámci postupů předběžného určení, určení a zařazení na seznam s cílem napravit zjištěné problémy týkající se rybolovu NNN.

Komise bude třetím zemím i nadále poskytovat technickou a rozvojovou pomoc s cílem řešit problémy týkající se rybolovu NNN. Toho lze dosáhnout prostřednictvím cílených opatření v oblasti budování kapacit veřejné správy ve třetích zemích a prostřednictvím programů rozvojové pomoci EU, a to porovnáním potřeb třetích zemí a možných programů.

V rámci svého úsilí o zlepšení mezinárodní správy oceánů³¹ Komise rovněž uváží, jaká další opatření by měla být v boji proti rybolovu NNN přijata na mezinárodní úrovni.

Závěrem se uvádí, že Komise předložila návrh na přizpůsobení nařízení o rybolovu NNN novým pravidlům Smlouvy o fungování Evropské unie³². Tento návrh je dosud projednáván v Evropském parlamentu a Radě.

³¹ Viz veřejné konzultace Evropské komise o správě oceánů:

http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/ocean-governance/index_cs.htm

³² Viz návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1005/2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, COM/2012/0332 final – 2012/0162 (COD), k dispozici na adrese <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1439200039646&uri=CELEX:52012PC0332>